

ZAKON

O DOPUNI ZAKONA O USTAVNOM SUDU

Član 1.

U Zakonu o Ustavnom sudu („Službeni glasnik RS”, br. 109/07, 99/11, 18/13 - US i 40/15 - dr. zakon), u članu 89. stav 3. posle reči: „postavljen” tačka se zamenjuje zapetom i dodaju reči: „s tim što Ustavni sud, kada je zahtev usvojen, određuje u odluci organ koji je obavezan da isplati naknadu materijalne ili nematerijalne štete i određuje rok od četiri meseca od dana dostavljanja odluke tom organu u kome on dobrovoljno može da plati naknadu štete. Postupak za prinudno izvršenje naknade materijalne, odnosno nematerijalne štete može početi tek ako naknada materijalne, odnosno nematerijalne štete ne bude dobrovoljno plaćena u roku od četiri meseca od dana dostavljanja odluke.”.

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 175. stav 3. Ustava Republike Srbije prema kojoj se uređenje Ustavnog suda i postupak pred Ustavnom sudom i pravno dejstvo njegovih odluka, uređuju zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA I OBRAZLOŽENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

Ustavom je zajemčeno pravo na ustavnu žalbu: „Ustavna žalba se može izjaviti protiv pojedinačnih akata ili radnji državnih organa ili organizacija kojima su poverena javna ovlašćenja, a kojima se povređuju ili uskraćuju ljudska ili manjinska prava i slobode zajemčene Ustavom, ako su iscrpljena ili nisu predviđena druga pravna sredstva za njihovu zaštitu.” (član 170. Ustava).

Pravo na ustavnu žalbu ostvaruje se pred Ustavnim sudom. Zakon o Ustavnom sudu detaljnije normira postupak o ustavnoj žalbi: procesne radnje stranaka i Ustavnog suda i vrste i dejstvo odluka Ustavnog suda u postupku o ustavnoj žalbi. Podnosilac ustavne žalbe ima pravo, pored ostalog, da u podnesku kojim podnosi ustavnu žalbu postavi zahtev za naknadu materijalne ili nematerijalne štete koja je nastala povredom prava zbog koga podnosi ustavnu žalbu (član 85. stav 1). Zakon uređuje sadržinu odluke kojim Ustavni sud usvaja ustavnu žalbu: „Kada Ustavni sud utvrdi da je osporenim pojedinačnim aktom ili radnjom povređeno ili uskraćeno ljudsko ili manjinsko pravo i sloboda zajemčena Ustavom, može poništiti pojedinačni akt, zabraniti dalje vršenje radnje ili odrediti preduzimanje druge mere ili radnje kojom se otklanjaju štetne posledice utvrđene povrede ili uskraćivanja zajemčenih prava i sloboda i odrediti način pravičnog zadovoljenja podnosioca” (član 89. stav 2). Odluka o zahtevu za naknadu materijalne ili nematerijalne štete direktno zavisi od odluke Ustavnog suda o samoj ustavnoj žalbi i unosi se u tu odluku. Ako se ustavna žalba usvoji, Ustavni sud odlučuje i o zahtevu za naknadu štete (član 89. stav 3. Zakona o Ustavnom sudu). Ako ustavna žalba ne bude usvojena, Ustavni sud ne rešava o zahtevu za naknadu materijalne ili nematerijalne štete.

Iz izloženog sledi da je zahtev za naknadu materijalne i nematerijalne štete sekundaran i supsidijeran, da je u postupku po ustavnoj žalbi on akcesorne (zavisne) prirode. Posredi je obligaciono-pravni zahtev koji se sastoji od davanja novčanog iznosa i koji je po svojoj prirodi sasvim drukčije od glavnog zahteva koji se postavlja u ustavnoj žalbi. Dosledno tome, odluka Ustavnog suda kojom se određuje naknada materijalne ili nematerijalne štete po svojoj prirodi predstavlja odluku Ustavnog suda o jednom obligacionom zahtevu koja se po svojim osobenostima ne razlikuje od odluka „redovnih” sudova o obligacionim zahtevima za naknadu materijalne ili nematerijalne štete. Podnosilac ustavne žalbe je poverilac, a organ koji je obavezan da isplati naknadu materijalne ili nematerijalne štete ima položaj koji odgovara položaju dužnika. Njega određuje Ustavni sud i to ne mora biti isti organ ili imalac javnog ovlašćenja koji je povredio ustavom zajemčeno pravo.

Dalje sledi, da se naknada štete čiji je pravni osnov odluka Ustavnog suda kojom se ustavna žalba usvaja, izvršava u postupku koji je predviđen Zakonom o izvršenju i obezbeđenju. Međutim, do primene Zakona o izvršenju i obezbeđenju, kada je reč o zahtevima kojima se određuje neko davanje ili činjenje - što naknada štete jeste – dolazi tek kada istekne rok u kome je obavezano lice (izvršni dužnik) moglo dobrovoljno da ispuni svoju obavezu. Ovo načelo, predstavlja garant da se na miran način, bez aktiviranja suda, reše odnosi između poverioca i dužnika i oni se ne izlažu izvršnom sudskom postupku i dodatnim troškovima.

Odsustvo roka u kome organ koji je obavezan da isplati naknadu materijalne ili nematerijalne štete može dobrovoljno da plati materijalnu ili nematerijalnu štetu koja je proistekla iz usvajanja ustavne žalbe predstavlja pravnu prazninu u Zakonu o Ustavnom sudu. Taj rok (od četiri meseca) ustanovljava se ovim zakonom (član 1) i pravna praznina uklanja.

III. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se zakon donese po hitnom postupku kako bi se sprečilo nastupanje štetnih posledica po rad državnih organa ili organizacija kojima su poverena javna ovlašćenja.

PREGLED ODREDBE
ZAKONA O USTAVNOM SUDU KOJA SE DOPUNJUJE

Član 89.

Odlukom se ustavna žalba usvaja ili odbija kao neosnovana.

Kada Ustavni sud utvrdi da je osporenim pojedinačnim aktom ili radnjom povređeno ili uskraćeno ljudsko ili manjinsko pravo i sloboda zajemčena Ustavom, može poništiti pojedinačni akt, zabraniti dalje vršenje radnje ili odrediti preduzimanje druge mere ili radnje kojom se otklanjaju štetne posledice utvrđene povrede ili uskraćivanja zajemčenih prava i sloboda i odrediti način pravičnog zadovoljenja podnosioca.

Odlukom kojom se usvaja ustavna žalba Ustavni sud će odlučiti i o zahtevu podnosioca ustavne žalbe za naknadu materijalne, odnosno nematerijalne štete, kada je takav zahtev postavljen-, S TIM ŠTO USTAVNI SUD, KADA JE ZAHTEV USVOJEN, ODREĐUJE U ODLUCI ORGAN KOJI JE OBAVEZAN DA ISPLATI NAKNADU MATERIJALNE ILI NEMATERIJALNE ŠTETE I ODREĐUJE ROK OD ČETIRI MESECA OD DANA DOSTAVLJANJA ODLUKE TOM ORGANU U KOME ON DOBROVOLJNO MOŽE DA PLATI NAKNADU ŠTETE. POSTUPAK ZA PRINUDNO IZVRŠENJE NAKNADE MATERIJALNE, ODNOSNO NEMATERIJALNE ŠTETE MOŽE POČETI TEK AKO NAKNADA MATERIJALNE, ODNOSNO NEMATERIJALNE ŠTETE NE BUDE DOBROVOLJNO PLAĆENA U ROKU OD ČETIRI MESECA OD DANA DOSTAVLJANJA ODLUKE.

Odluka Ustavnog suda kojom je uvažena ustavna žalba ima pravno dejstvo od dana dostavljanja učesnicima u postupku.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo pravde

2. Naziv propisa

Predlog zakona o dopuni Zakona o Ustavnom sudu

Draft Law on Amendment to the Law on the Constitutional Court

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno sa odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

- /

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

- /

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

- /

5. Ako ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

Ne postoje odgovarajući propisi sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

- /

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

- /

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Nije bilo učešća konsultanata u postupku pripreme Nacrta zakona o dopunama Zakona o Ustavnom sudu, imajući u vidu da se radi o dopuni jednog člana zakona koja je malog obima.